

P. L. B. Vokietijos Krašto Valdybos

I N F O R M A C I J O S

Nr 5.

1951m. rugpiūčio mėn. 14d.

JUO DAUGIAU EMIGRUOJA - JUO BLOGIAU PASILIEKANTIEMS.

Lietuvių organizacijos, BALF'as ir PLB Vokietijos Krašto Valdyba, visai teisingai savo pirmuoju uždaviniu laiko iškeldinti iš Vokietijos kiek galima daugiau lietuvių. Ir patys veiklesnieji lietuviai daugumoje stengiasi išemigruoti. Dabar jaučiama nauja emigracijos į JA Valstybes banga Volksdeutsche titulu.

Nors toks emigracijos padidėjimas yra džiuginantis reiškinys, bet pasiliekančiųjų globai ir šalpai tai reiškia naujo vargo, kuris galbūt bus jau nebepakeliamas ir kuriuo jau dabar reikia rimtai susirūpinti.

Kol lietuvių bendruomenė Vokietijoje buvo didesnė, ji pati galėjo geriau pasirūpinti savo seneliais, ligoniais ir kitais suvargusiais tautiečiais. Daug yra tokių, kuriais seniaus rūpinosi pati šeima, jos sveikieji nariai. Vis dažniau pasitaiko, kad, neberasdami kitos išeities ir nudelsę savo emigraciją kiek galėdami, sveikieji šeimos nariai palieka savo ligonius ir senelius Vokietijoje, o patys išemigruoja. Jie visi paliekami vis mažėjančios lietuvių bendruomenės globai.

Seniau, kai atskiri bendruomenės vienetai buvo dideli ir juose buvo pakankamai veiklių ir sumanių žmonių, mūsų visuomenės ir šalpos centrinės įstaigos turėjo didelius darbotojų štabus. Nors dabar didesnės lietuvių bendruomenės baigia nykti, bet vienetų skaičius ne tik nemažėja, bet nuolat didėja.

Iki 1948 m. anglų zonos ligoniai lietuviai buvo sukoncentruoti septyniose sanatorijose bei ligoninėse. Jų globa ir šalpa nebuvo taip sunki, nes centrui reikėjo aptarnauti tik 7 vietas, o ir pačios vietinės lietuvių bendruomenės duodavo nemaža laisvanorių globėjų, be to, čia pat gyvenančios sergančiųjų šeimos irgi rūpindavosi savaisiais.

Dabar sergantieji lietuviai išsklaidyti ne septyniose, bet keturiasdešimts septyniose ligoninėse. Jų šalpa ir globa rūpinasi tik lietuvių šalpos organizacijų centrai. Lietuvos Raudonojo Kryžiaus kai kur labai veiklūs skyriai visai susilikvidavo ir LRK išėjo iš šalpos organizacijų gretų. Beliko BALFas ir naujai įsteigtas CARITAS. Šių organizacijų centruose, kur seniau, kai darbas buvo daug lengvesnis, dirbo dešimt darbotojų, dabar tedirba vienas arba du. Jeigu kurio ligonio šeima dar ir liko Vokietijoje, tai dėl visiškai suvargimo ir dėlto, kad vokiečių globojamas lietuvis ligonis talpi namas į ligoninę kur nors keliasdešimties kilometrų ar net daugiau atstume, visai nebegali juo pasirūpinti.

Nors tokia padėtis visų sunkiausia yra anglų zonoje, bet ir amerikiečių zonoje jau kuris laikas amerikiečių įstaigos daro visa ką.

tik gali, kad išsklaidžius lietuvius po visą zoną galimai mažomis grupėmis arba net pavieniui. Jau dabar tą patį vargą jaučia ir amerikiečių zona.

Ligonių, o ypač senelių tarpe yra nemaža lietuvių nemokančių vokiškai. Yra, deja, net tokių, kurie nemoka nei skaityti nei rašyti. Toks ligonis ar senelis seniau gyvendavo didelėje lietuvių bendruomenėje ir visiškai net nejasdavo kokių nors sunkumų dėl svietimos kalbos nemokėjimo. Dabar būna atsitikimų, kad tokie neraštingi ir tik lietuviškai mokantieji ligoniai atsiduria pavieniui kur tolimoje ligoninėje.

Šalpos organizacija neturi žmogaus, kuris galėtų dėl to vieno ligonio sugaišti dvi dienas kelionėje ir neturi pinigų jį kelionei apmokėti. Nei laišku nei laikraščiu to žmogaus nepaguosi, nes nemoka skaityti ir apie jį net nesužinosi, nes nemoka rašyti. Bodenteicho senelių prieglaudoje, išemigravus seniūnui, liko visa lietuvių grupė, kurios nei laiškais, nei aplinkraščiais, nei siuntiniais nebūvo galima pasiekti, nes jų tarpe nebuvo nei vieno raštingo lietuvi.

Daug yra seniūnijų, kurios laikosi tik vieno seniūno dėka. Tas pasišventėlis aptarnauja keliolikos kilometrų aplinkoje išsklaidžiusius lietuvius ir juos suburia į lietuvišką bendruomenę. Jam susirgus, išsikėlus ar išemigravus, seniūnija visai dingsta. Neįmanoma rasti kito tokio žmogaus, o be seniūno tarpininkavimo čia negali pasiekti visų tos seniūnijos narių. Taip išnyko nemaža seniūnijų ir net dideliuose centruose, kaip Dortmund ar Blomberg, dėl tų pačių priežasčių pakibo ore didelės, keliasdešimties žmonių seniūnijos.

Dabar, pakilus emigruoti ir didesniųjų stovyklų šviesuomenei, pasiliks be tinkamos vadovybės net pačios didžiosios lietuvių bendruomenės. Be to, BALFe ir Krašto Valdyboje kas kart dažniau melduojasi pavieniai lietuviai ar pavienios šeimos. Jų globa, aprūpinimas žiniomis, nurodymais ir šalpa, sudaro neišsprendžiamą problemą, nes suglaudus porą šimtų tokių pavienių į seniūniją ir pavedus ją vadovauti vienam asmeniui centre, jos administravimo išlaidos sudarytų kokius 500,- DM mėnesiui, o pajamų ir solidarumo mokesčių gal 30,- DM, nes seneliai ir ligoniai nuo mokesčių atleidžiami.

Svarbiausias šalpos elementas yra pinigai, ne seni rūbai ir ne kokie riebalai bei kiti maisto produktai. Jeigu reichsmarkėmis gyvenant buvo gera ir siuntinį gauti, tai tik todėl, kad dalį gėrybių kiekvienas galėdavo paversti pinigais. Dabar siuntinių įgabėnimas, ypač vertingųjų produktų, kaip kava ir arbata, yra suvaržytas. Daug kam iš ligonių, sergančių pav., skilvio liga, reikalinga ne maistas kaip toks, bet šviežias ir įvairus maistas. Gavęs iš užsienio kiaušinio bei pieno miltelių ar net sviesto, toks ligonis iš jų neturi tiesioginės naudos, nes negali tų produktų kitaip suvartoti. Ir ligoninėje gulint reikia kad ir kukliausiai gyvenant tam tikrų dalykų, kurie gaunami tik už pinigus. Todėl ateities šalpa turi pirmoje eilėje eiti pinigais, ko iki šiol beveik nebuvo.

Spėjama, kad Vokietijoje liks 5 000 lietuvių. Iš jų tikrai bus nedarbingų ir globos reikalingų 4 500, jei nedaugiau. Tai yra milžiniškas elgetynas, paliktas saujelei dar veiklių Vokietijoje pasiūkančių lietuvių globai.

Šita, beveik beviltišką būkle galima pataisyti dviem būdais:
 a/Pasaulio Lietuvių Bendruomenė turi susirūpinti Vokietijoje likusių tautiečių likimu ir organizuoti nuolatine jų paramą pinigais
 b/visos lietuviškos organizacijos turi daryti ką gali, kad sukoncentruoti išblaškytus lietuvius į galimai didesnius vienetus.

IŠ VARGO MOKYKLŲ BUITIES.

- Kaip mūsų mokyklų mokiniai praleidžia vasaros atostogas.

Trys organizacijos pasirūpino mūsų mokinių vasaros atostogomis: NCWC ir Sielovados Tarnyba, Didžiosios Britanijos skautės ir lietuvių Skautų Vadovybė.

Sielovados Tarnyba padedama NCWC suorganizavo eilę vasaros stovyklėlių lietuvių vaikams. Oldenburge tokiai stovyklai vadovauja kun. Steigvila. Su Heidenheimo vaikais išvyko stovyklauti ponias V. Brazaitienė.

Didžiosios Britanijos skautės išsiuntė 6 parinktus Vasario 16 gimnazijos vyresniojo amžiaus mokinius vasaros atostogų į Angliją. Iš visos Vokietijos tokia proga pasinaudoja tik 15 jaunuolių.

Lietuvos skautus Pasaulio Skautų Jamboreėj Bad Ischl/Austrijoje atstovauja 12 parinktų Vasario 16 gimnazijos moksleivių-skautų.

- Naujos vargo mokyklos.

Be visos eilės jau seniau įsteigtų vargo mokyklų PLB Vokietijos Krašto Valdybai remiant steigiamos naujos: Rheine/Westfalijoje, Heidenheime, Dillingene. Be to, įregistruota mokykla Bad Aiblinge

Iš viso šiuo metu Vokietijoje veikia:

1 gimnazija su	90 mokinių	ir	10 mokytojų.
6 prad. mokyklos	230	- " -	ir 10 " - "
7 varg.	200	- " -	ir 7 " - "
2 vaiku darž.	40 vaikų	ir	3 auklėt.

Iš viso 16 šviet. įst. su 660 vaikų ir 30 auklėtojų

Tokiu būdu kuone visose didesnėse bendruomenėse jau veikia lietuviškos švietimo-auklėjimo įstaigos.

- Rūpesčiai dėl mokyklų išlaikymo.

Didėjant mokyklų skaičiui, didėja ir joms išlaikyti išlaidos. Su dideliu rūpesčiu žiūrime į ateitį. Aukų teturime gavę tiek, kad vos vienam mėnesiui pakaks.

PLB Vokietijos Krašto Valdybos švietimo skyrius paruošė ir išsiuntinėjo puošnius dail. J. KAMINSKO projektuotus vargo mokyklų ir gimnazijos rėmėjams kvitus.

IŠ KRAŠTO VALDYBOS IR BALF VADOVYBĖS VOKIETIJOJE VEIKLOS.

- Įsteigta Vokietijos lietuvių Kultūros Taryba.

Š. m. liepos mėn. 29 dieną Muenchene įvyko Vokietijoje šiuo metu

gyvenančių meno ir kultūros darbuotojų suvažiavimas. Tame suvažiavime nuodugnai apsvarstyti svarbiausieji Vokietijos lietuvių švietimo ir kultūriniai reikalai.

Kultūriniam darbui planuoti sudaryta KULTŪROS TARYBA. Į ją išrinkti: Dr. J. Grinius - pirmininku, rašytoja Vl. Brazaitienė-Proščiu naitė, rašytojas A. Giedrius, muzikas M. Budriūnas ir ponas J. Rimėkis - nariais. Kultūros Tarybos buveinė - Muenchen, DP stovykla Feldmoching. Jos vykdomasis organas skaitysis kultūros skyrius prie PLB Vokietijos Krašto Valdybos.

Numatyta, kad Kultūros Taryba kooptuos paskiroms meno ir kultūrinio darbo sritims narius-specialistus.

- Ruošiamos 'LIETUVIO SKAITYMŲ' knygos.

PLB Vokietijos Krašto Valdybos Švietimo skyrius, remiant Lietuvybės Išlaikymo Tarnybos, ruošia mūsų vargo mokykloms ir po pasaulį išsibarsčiusiems šeimoms svarbias "Lietuvio Skaitymų" knygas, kuriose tilps geriausiai mūsų rašytojų kūriniai, garbingos Lietuvos senovės ir jos dabarties aprašymai. Knygos numatomos gausiai ir gražiai iliustruoti. Į tą darbą numatoma įtraukti geriausias mūsų rašytojų, pedagogų bei menininkų pajėgas.

- Lietuviškos bibliotekos.

PLB Vokietijos Krašto Valdybos būstinėje Hannoverėje-Kleefeld, Hegelstr. 7 surinkta keletas tūkstančių lietuviškų knygų. Jos suskirstytos taip:

1. Centrinėj Lietuvių Bibliotekoj apie 2 000 tomų,
2. Sudaryta bent 60 kilnojama mažų knygynėlių po 60 - 70 knygų, kurios siuntinėjamos bendruomenėms.
3. Sudarytas mokykloms vadovėlių fondas, iš kurio mokykloms siuntinėjami reikalingi vadovėliai.

Įdomu pažymėti, kad didžioji to vadovėlių fondo dalis susideda iš kadaise Užsienio Lietuviams Remti Draugijos surinktų, dailiai išrėštų ir po visą pasaulį išsiuntintų vadovėlių, kurie, štai, vėl grįžo į Europą... Kartais, užjūrio vargo mokykloms prašant, tie vadovėliai dar kartą išsiunčiami į užjūrius.

- Vytauto Didžiojo Universiteto Technikos Fakulteto ir buv. Ginklavimo Valdybos didelės vertės knygos/daugiausia iš technikos ir chemijos mokslų srities/, kurias pačiu laiku pavyko išgabenti iš drėgnų rūsių Pinnebergo stovykloje, randasi šiuo metu PLB Vokietijos Krašto Valdybos žinioje Hannoverėje. Jų likimą nuspręs VLIKas

- PLB Vokietijos Krašto Valdybos iniciatyva buvo sukviestas įvairių tautybių Centro Komitetų pasitarimas protesto akcijos prieš genocidą reikalui. Pasitarime dalyvavo lenkų, ukrainiečių, latvių ir estų Centro komitetų atstovai ir ABN atstovas.

Dalyvavusieji vieningai pritarė Krašto Valdybos pasiūlymui bandyti suorganizuoti pasauliniu mastu protestą prieš genocidą, renkant kiekviename krašte parašus po atatinamą deklaraciją. Techniškai akciją turėtų prarvesti atatinamą kraštų visuomeninės organizacijos, kurios tam reikalui turėtų būti tremtinių pastangomis užangažuotos.

Akcijos paruošimui susirinkimas išrinko komisiją, kurią sudaro:
 Dr. J. Zawalicz-Mowinsky - Lenkų Centr. Komiteto pirmininkas,
 Prel. Dr. F. Pobihuschka- Ukrainiečių Centr. Komiteto atstovas
 Pr. Zundé - PLB Vokietijos Krašto Valdybos pirmininkas

- Didžiosios Britanijos ir Danijos lietuvių bendruomenių valdybos svarstė pasaulinės akcijos prieš genocidą projektą ir tam sumanymui pritarė. Aiškinamasi dėl techniško akcijos pravedimo.

- Bonnos vyriausybės iniciatyva numatoma Vokietijoje steigti Baltų Institutą. Instituto paskirtis būtų burti lietuvių, latvių ir estų universitetines pajėgas moksliniams tyrinėjimams. Pradžioje instituto tikraisiais nariais būtų po du kiekvienos tautybės atstovu ir neribotas skaičius narių korespondentų.

Institutą didžiąja dalimi žada finansuoti vokiečių vyriausybė, gi trūkstamas lėšas turėtų sukelti tautinės grupės.

- IRO Informacijos Įstaiga Muenchene savo laiku buvo pagaminusi lietuviškos muzikos ir dainų, išpildytų mūsų ansamblių, magnetofono juostas. Krašto Valdyba dabar daro žygių, kad tie įdainavimai ir įgrojimai būtų multiplikuoti patefono plokštelėse ir paskleisti mūsų bendruomenėse Vokietijoje ir užjūriuose.

- Aukštoji Darbo, Politikos ir Ekonomikos Mokykla /Hochschule fuer Arbeit, Politik und Wirtschaft/ Wilhelmshavene pageidauja lietuvių studentų. Minėtos aukštosios mokyklos rektorius kreipėsi į Krašto Valdybą, kad šioji tarpininkautų parenkant lietuvius kandidatus.

- Šiomis dienomis Vokietijoje lankėsi iš New Yorko atvykęs International Rescue Committee direktorius Mr. Martin. Ta proga Mr. Martin taip pat matėsi su PLB Vokietijos Krašto Valdybos Pirmininku ir BALF įgaliotiniu Vokietijai Pr. Zunde. International Rescue Committee pažadėjo finansiniai paremti Vokietijoje studijuojančius lietuvius studentus ir efektingai talkininkauti intelektualų įkurdinime užjūriuose.

- Vokietijoje yra įsteigta visų užsieninių šalpos organizacijų Taryba, į kurią įeina taip pat ir BALF'as. Tarybos tikslas koordinuoti paskirų organizacijų veiklą, rūpintis jų įteisinimu vokiečių įstaigose, atstovauti bendruosius šalpos organizacijų reikalus prie Aukštųjų Komisarų, Bonnos vyriausybės ir tt. Laikinis Tarybos pirmininkas yra Mr. James J. Norris, NCWC direktorius Europai.

- Šiomis dienomis IRO paskelbė emigracinių schemų uždarymo terminus. Svarbiausios datos yra sekančios:

1951m. spalio mėn. 1d. Nutraukiama registracija darbams į Kanadą
 Nutraukiama registracija į Australiją.
 Baigiama dokumentacija į JAV.

1951m. lapkr. mėn. 1d. Nutraukiami transportai į Naująją Zelandiją.
 Baigiama dokumentacija į Pietų Amerikos Valstybes.

1951m. gruodžio mėn. 1d. Nutraukiami transportai į Kanadą ir Australiją.

1952m. sausio mėn. ld. Baigiamas vizų davimas į JA Valstybes.
 Nutraukiamas transportas į JA Valstybes.
 Nutraukiami transportai į Pietų Amerikos
 valstybes.

ŽINIOS IŠ STOVYKIŲ.

- BERCHTESGADEN. Gyveno kareivinėse 60 lietuvių senelių, po 2 ir 3 žmones viename kambaryje. Sąlygos vidutinės. Birželio mėnesį stovykla iškilnota: R-katalikai iškelti į Prien/Altersheim Hotel Chiemsee/senelių prieglaudą, liuteronai ir evangėlikai į Insula prie Berchtesgadeno. Insula prieglauda yra vokiečių žinioje. Stačiatikiai ir kitų tautybių seneliai laikinai perkelti į Neuburg-Donau, o iš čia vėl būsia kur tai keliami.

Seneliai nusiskundžia, kad esą užmiršti, kad lietuviai jų neatlanką.

Čia gyveno prof. Radzviickio žmona. Skundėsi, kad neturinti pinigų net pašto ženklams, o jos vyras Lietuvos Universitetui net 100000 litų ir Aklyjų Institutui 10.000.- litų buvo paaukojęs pagal testamentą, kurį ji dar su savim turi.

Čia sutiktas ir prof. Dr. Bagdonas, kuris yra apiplyšęs. Jo žmona padeda kitiems lietuviams seneliams, parašydama laiškus ir tvarkydama kitus reikalus. Tai energinga ir darbšti moteris.

Insuloje daugiausia susispėtę Klaipėdos krašto lietuviai ir gražiai tarpusavy bendrauja. Viena klaipėdietė senutė, apie 90 metų amžiaus, tik lietuviškai temokanti kalbėti, prašė, kad daugiau lietuvių pas juos prisiųstume. Jų patalpos labai gerai įrengtos. Gyvena po du viename kambaryje ir suskirstyti tautybėmis. Prašo prišėlpti maistu, nes maisto permaža gauna.

- HEIDENHEIM. Vokiečių valdžios stovykloje gyvena 95 lietuviai. Stovykla yra buv. policijos mokyklos pastatuose, apie 3 km. nuo miestelio. Visi šios stovyklos gyventojai pervesti į vokiečių ūkį ir jų teisinė bei socialinė apsauga nesirūpina joks tarptautinis organas. Apylinkės fabrikuose lietuviams neįmanoma gauti jokio darbo ir jie verčiasi iš mažų socialinio draudimo pašalpų. Viengungia taip vyrai, taip ir moterys per mėnesį gauna 42,-DM. Vedę be vaikų - 62,-DM, o už kiekvieną vaiką ar šeimos narį 22,-DM. Ypatin-gai sunki materialinė būklė lietuvių grupės, nes dauguma jų nedarbingi.

Šioje stovykloje yra 59 lietuviai vaikai, kuriems lietuviškai pamokyti PLB Vokietijos Krašto Valdybos Švietimo skyrius steigia vargo mokyklą.

- HANNOVER-STOECKEN. Vienas baltų stovyklos gyventojas, nesutikęs keltis iš savo kambario ir policijos prievarta iškraustytas, iškėlė vokiečių pabėgėlių įstaigos/Fluechtlingsamt/ vedėjui teisme bylą už neteisėtą prievartos panaudojimą. Teismo sprendimas dar nepaskelbtas, bet pirmame teismo posėdyje kaltinamasis prašė teismą rimtai apsvarstyti savo sprendimo pasekmes, nes, jeigu jis būsias pripažintas kaltu, tai vokiečių įstaigos negalėsiančios ateityje užsieniečių tremtinių nei paliesti.

VOKIEČIŲ SPAUDA APIE LIETUVĄ IR LIETUVIUS.

- Vis daugiau vokiečių laikraščių rašo apie partizanų kovas Lietuvoje. Birželio-liepos mėn. tokių straipsnių buvo:

Ostfries. Kurier, Norden,
 Norddeutsche Zeitung, Hannover,
 Luebecker Freie Presse,
 Husumer Nachrichten,
 Norddtsch. Volkszt., Bremen,
 Cellesche Zeitung,
 Offenbach-Post,
 Westf. Rundschau, Dortmund.

Telegraf, Berlin liepos 7 d., tarp kitko rašo, kad vis daugiau lietuvių eina į pagrindžio veiklą, stumiami išdavimų, politinių persekiojimų ir sovietų slaptosios policijos juodųjų sąrašų. Taktiniai gudrus partizanų vadovavimas pasiekė to, kad milicijos ir NKWD specialios komandos nesugeba pasiekti lemiamų laimėjimų. Partizanų vyriausia būstinė palaikanti ryšius su Lenkijos, Ukrainos ir Estijos partizanais, nors tas ryšių palaikymas pareikalauja daug nuostolių ir aukų.

- "Maža mergaitė laiko srovėje" rašo Schlesw. Holstein Tagepost liepos 6 d., apie 19 metų mergaitę, kuri po šešerių klaidžiojimo metu grįžo pas savo tėvą į Rendsburgą. "Alkis nuvedė mus į Lietuvą" pasakoja Gerda. "Lietuviai buvo mums labai geri, bet patys sunkiai kentėjo nuo rusų, juos diktatoriškai valdančių iš Vilniaus. Kas turėjo 20 ha žemės, turėjo neišvengiamai keliauti į Sibirą. Nenuostabu, kad gyventojų pasipriešinimas kartas nuo karto suliepsnodavo. Partizanai rusams daug pakenkė ir atiminėjo jiems viską, ką galėjo: sviestą, mašinas, arklius ir tt."

Grįžusioji Gerda toliau pasakoja: "Man dar atrodo, kad aš sapnuoju. Aš vis bijau, kad pabūsiu ir visas šios dienos grožis dings. Sekmadieniškai apsilvilke ir gėlėmis pasipuošę vaikai man padarė neužmirštamą išpūdį. Pradžioje aš negalėjau patikėti, kad daugybė sunkvežimių, kuriuos mačiau, buvo privati nuosavybė. Aš norėčiau žinoti, ką rusai padarytu su lietuviu, kuris turėtų savo mašiną. Jį tikrai tuoju išgabentų."

- AZ. Mannheim ir Westf. Rundschau, Dortmund liepos 26d., rašo, kad iš Lietuvos į vakarų Vokietiją grįžo 1351 rytprūsiai, iš kurių suaugusių buvo tik 600. Visi kiti vaikai, išbadėję džiovininkai.

- Rytų Europos Socialistų Unijos pirmininko, prof. B. Kalninš kalbą Muenchene paduoda Muenchener Merkur, Sueddeutsche Zeitung ir Hamburger Echo, nupasakodami Baltijos kraštuose 1941, 1945 ir 1949 m., įvykdytas deportacijas, kurios Baltijos tautoms atsėjo puse milijono žmonių. Tuo tarpu į Pabaltijį "emigravo" 600 000 iki 700 000 rusų kareivių ir valdininkų su šeimomis. Nežiūrint visoko, pasipriešinimas rusams nemažėja ir Baltijos tautos laukia išlaisvinimo.

- Žiniomis iš Washington'o, gautomis amerikiečių užsienio ministerijoje, sovietų administracijai nesiseka suvirškinti Lietuvos, Estijos ir Latvijos. Lietuvos sostinėje Vilniuje neseniai įvyko riaušės tarp 200 lietuvių darbininkų ir sovietų policijos. 40 lietuvių buvo sužeista ir užmušta, keli policininkai sužeisti. Darbininkai buvo atsisakę gaminti neapmokamais viršvalandžiais batus raudonajai

armijai. Kaune ir kitose Lietuvos dalyse priešsovietinė srovė stipri esanti, praneša Bergedorfer Zeitung 19. 7. 1951.

- Tremtiniai studentai posėdžiauja Muenchene, sako Muenchener Merkur, laidoje 16. 7. 1951. Tarptautinės Tremtinių Studentų Organizacijos Taryba/ICESO/ turėjo pirmąjį po įsteigimo, 1950m. gegužės mėn., visuotiną susirinkimą Muenchene. Konferencijoje dalyvavo 17 komunizmo pavergtų tautų studentų atstovai ir tautinių studentų sąjungų delegatai iš Šveicarijos, JAV, Olandijos, Švedijos ir Ispanijos. Konferencija pasveikino Ukrainiečių Universiteto Muenchene prof. I. Mirtschuk ir Tarybos prezidentą E. Pasaitį/Lietuva/.

Taryba atstovauja 50 000 studentų ir akademikų ir jos darbuose yra tautinių tradicijų ir savitos kultūros išlaikymas. Taryba yra pavergtųjų tautų akademinio jaunimo atstovas ir palaiko glaudų ryšį su kitomis studentiškomis organizacijomis.

TARYBINĖS SPAUDOS PUSLAPIUOSE.

- Naujas džiaugsmo šaltinis sovietų piliečiui yra valstybinės pasilos pasirašymas. Ji pasirašoma "vieningai ir organizuotai". Jeigu nebūtų šitos vieningumo organizacijos, tai žmonių džiaugsmo už tai kad reikalaujama atiduoti net pusantro mėnesio alga, nebūtų galima pastebėti. "Vieningumas" tiek Kaune, tiek Klaipėdoje, ar Pasvalyje, tiek kolchoze, tiek fabrike atsiekiamas visai paprastai: pirma pakalba kokio kolūkio-milionieriaus pirmininkas arba, kaip Ignalīne, agronomas P a v l e n k o, arba kaip Eišiškėse, gerai apmokamas "gamybos pirmūnas" drg. Šimkonis bei panašūs bolševikų gerai apmokami galiūnai, ir pasirašo stambias paskolos sumas. Kitiems susirinkimo dalyviams tenka iš eilės sekti šiomis pėdomis ir "vieningai", savų viršininkų akyvaizdoje pasirašyti irgi tokias pat sumas. Tokių aprašymų pilna š. m. "Tiesos" 110 Nr.

- Tarybinis rašytojas turi gyventi tais interesais, kuriais gyvena tarybinės liaudies avangardas - bolševikų partija. Reikia kūrinių, kurie pavaizduotų darbininkiją, kolūkius, jų priešakinius žmones, pramonės pirmūnus, gausią inteligentiją ir šaunų jaunimą su komjaunimu priešakyje. Taip aiškina jaunųjų rašytojų pasitarime drg. J. Šimkus tarybinio rašytojo darbą, užsakydamas literatūrinį menį, lyg kokiam virėjui pietus.

Jis pats toliau klausia: ar mes galime tai padaryti? Pasirodo taip. Tam reikia tik gerai įsisavinti visų mokslų mokslą - marksizmą - leninizmą. Einant šituo receptu, J. Mackevičiaus "Kolūkiečio laiškas draugui Stalinui" - jau šedevras. Bet tokia T. Rostovaitė, kuri nedainuoja nei apie Staliną, nei apie kolūkius, bet apie žmones ir jų jausmus bei išgyvenimus, pasižymi, pagal tarybinius kriterikus, tuštumu, juo labiau, kad ji Tarybų valdžios pagalba pabai-gė aukštąjį mokslą, buvo paskirta mokytoja, bet šios garbingos pilietinės pareigos nesuprato ir nuo savo profesijos atsisakė.
/"Tiesa" Nr 110/

- Naują progą pagarbinti Staliną randa Tarybinė Lietuva, Rumunija, Bulgarija. "Tiesoje" Nr 148 minimos metinės nuo tos dienos, kai buvo paskelbtas Stalino straipsnis "Dėl marksizmo kalbos mokslė". Stalinas, apsirodo, esąs genialus kalbininkas. Šis genialus Stalino veikalas yra "kertinis akmuo mokslui teisingai vystitis mūsų

- 9 -

šalyje". Rumunijoje paskirta speciali Mokslų akademijos sesija Stalino veikalams kalbos mokslo klausimais. Bulgarams šis veikalas atvėrė akis ir jie dabar žino, kad rusų kalba yra pagrindinė tarybinės liaudies kalba, kad, palyginti su kitomis kalbomis, rusų kalbos dabar mokosi visų didžiausias žmonių skaičius visame pasaulyje ir kad todėl, kaip pareiškė bulgarų švietimo ministras Dramalijevas, "bulgarų kalbos rašyba turi būti priartinta prie rusų kalbos rašybos, o rusų kalba turi būti mums pavyzdžiu".

Nors daug garbinimų "Tiesa" paduoda, pav. "Stalino veikalai kalbos mokslo klausimais - nauja era kalbos mokslo istorijoje", bet kirilikos įvedimo Lietuvoje tuo tarpu dar nesiūlo.

KITŲ TAUTYBIŲ BENDRUOMENĖSE.

- Liepos mėn. 30 - 31 dienomis Londone įvyko Europos kraštų latvių centro komitetų atstovų suvažiavimas. Suvažiavime taip pat dalyvavo Latvijos pasiuntiniai: įgaliotas ministeris Didžiojoje Britanijoje p. K. Zarinš, įgaliotas ministeris JA Valstybėse p. J. Feldmans, įgaliotas ministeris Prancūzijoje p. Grossvalds ir įgaliotas ministeris Italijoje p. Spekke.

Išrinktas bendras Latvijos Atvadavimo Komitetas su būstine Londone. Prezidiumą sudaro trys nariai, visi trys gyvenantieji Anglijoje.

- Žiniomis iš Stockholmo, Latvių Tautos Fondas išleido sąrašą 30 000 1941 metais birželio mėnesį sovietų deportuotų latvių, kurių pusė patikrintomis žiniomis jau mirę priverčiamo darbo stovyklose. /Syker Ztg. 14. 7. 1951./

- Čekoslovakų redaguojamas ir diriguojamas transliacijas per Laisvosios Europos radio stotį Muenchene griežtai kritikuoja bavarų politikai, BHE ir sudetų vokiečių organizacija. Vokiečiai tvirtina, kad dabartiniai šios radio stoties bendradarbiai iki 1948 metų buvo Pragoje ir bendradarbiavo su dabartine vyriausybe, kad jie varo antivokišką propagandą, kad jie atstovauja tik čekoslovakų "Rada" ir neduoda žodžio tautiniams čekams bei slovakams.

Muencheno radio stotis tuo tarpu duoda transliacijas tik Čekoslovakijai. Praga tų transliacijų redaktorius plūsta kaip nacių ir Amerikos imperializmo pakalikus, o vokiečių politiniai sluogsniai rimtai reikalauja pakeisti transliacijų priešvokišką kursą, nes neleistina tokiu būdu išnaudoti vokiečių svetingumą piktam. /W. a. S., 5. 8. 1951./

- Š. m. liepos mėnesio 28 ir 29 dienomis įvyko Lenkų Tremtinių Susivienijimo Vokietijoje pirmas Tarybos susirinkimas. Išrinkti valdomieji ir priežiūros organai: Valdyba, Revizijos Komisija, Garbės Teismas.

Mėnesinis nario mokestis nustatytas 50 Dpf.

- Netoli Londono pašventintas "Antokolio Namas"/Dom Antokol/, skirtas daugiausiai pasitarnavusiems Lenkijai asmenims apsigyventi. Šiuose namuose galės apsigyventi per 20 asmenų. Namą suorganizavo Lenkų Tremtinių Pagalbos Komitetas.

- 10 -

- Lenkų 'Informacija prasova' Nr 271 su širdgėla skelbia, kad lyginamai su didžiule Amerikos lenkų POLONIA, maža lietuvių grupė, drauge su estais ir latviais, suvarė lenkus į kampą savo apdairumu, pasiaukojimu ir a t s i e k i m a i s.

Duoda pavyzdį, kaip New York lenkai sušaukė manifestacijos mitingą Manhattan Center, didelėj salėj, bet toli nuo centro, kur nemėgsta lankytis reporteriai. Lietuviai gi sušaukė politinį mitingą Carneje Hall ir tai suteikė manifestacijai labai rimtą išpūdį ir sudomino plačią visuomenę. Lietuviai pakvietė žymius amerikiečius, o lenkai mažiau žymius. Pasėkos - 'Congressional Record' ir kitoj spaudoj Baltų manifestacija aprašyta daug plačiau, kaip lenkų.

Lietuvos ir Baltijo valstybių reikalai eina aukštyn ir kiek Lietuvos byla įgyja didesnės politinės reikšmės, tiek m a ž ė j a lietuvių ir lenkų kontaktas.

- Lenkų spauda spėja, kad Lenkijoje reikia laukti paastrėjimo bažnyčios ir vyresniųjų jos atstovų puolimo akcijos. Į bažnyčios ataką įsijungė net Maskva su savo 'Pravda', aštriai kaltindama dvasiškijos viršūnes. Jai primetami tie patys prasikaltimai, kurie savo laiku buvo taikomi arkv. GROESZ, kardin. MINDSZENTY, arkiv BERAN ir arkiv. STEPINACZ teismo procesuose.

- o o o -

Baigiasi gražusis vasaros laikas, nesulaikomai artėja ruduo, vi-liodamas paskui save ilganaktę žiemą. Tačiau, artėjantysis laikas, neša mums ir sąlygas prie lietuviškosios knygos arčiau prieiti, per ją prisiminti pamirštą arba pažinti nežinomą.

PLB Vokietijos Krašto Valdyba siūlo visiems pasaulyje išsiblaškiusiems tautiečiams šiuos savo leidinius:

- Išleistus: 1. Prof. Dr. Pr. Skardžiaus, St. Barzduko ir J. M. Laurinaičio sudarytą "LIETUVIŲ KALBOS VADOVĄ",
2. Iš anglų kalbos verstą, jaunimui tinkamą Mark Twain "PRINCAS ir ELGETA".

Baigiamą spausdinti:

Rašytojo-pedagogo A. Giedriaus paruoštą ir dailininko J. Kaminsko gražiai iliustruotą, kiekvienam skaitančiam tinkamą "TĖVŲ PASAKOS".

- o o o -

PLB Vokietijos Krašto Valdyba artimiausiu laiku išleidžia lietuviškoms vargo mokykloms išlaikyti specialius ženklelius. Ženklelyje vaizduojama "Motinos Mokykla" su įrašu "PER ŠVIESĄ Į LAISVĘ". Ženkleliai bus trijų spalvų. Jų kainos 5, 10, 50 smulkiausių kiekvienos šalies piniginių vienetų. Ženklelius galima klijuoti šalia pašto ženklų laiškuose, pasilikti kaip atmintį XX amžiaus lietuviškajai vargo mokyklai tremtyje ir pan. Ženkleliai bus platinami visame pasaulyje lietuviškosiose kolonijose. 35% už ženklelius gautų sumų bus paliekama atitinkamų kraštų vargo mokyklų reikalams, o 65% ženklelių leidėjai - PLB Vokietijos Krašto Valdybai - lietuviškosioms tremties vargo mokykloms išlaikyti ir ženklelių leidimo išlaidoms, ekspedicijai bei kit. padengti.

Bad Salzufle, Vokietija.